

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

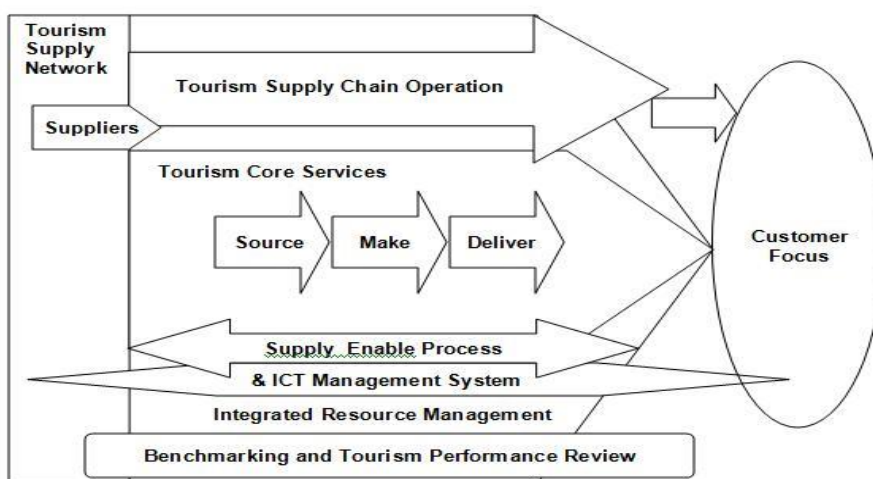
งานวิจัยเรื่องรูปแบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพการปั่นจักรยาน ตามเส้นทางรถไฟ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.แนวคิด ทฤษฎีโลจิสติกส์การท่องเที่ยว
- 2.แนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 3.แนวคิดการจัดการเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว
- 4.ความรู้เกี่ยวกับจักรยานและเส้นทางท่องเที่ยว
- 5.แนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับสภาพแวดล้อม
- 6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิด ทฤษฎีโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

แนวคิดเรื่องโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว (Tourism logistics) คล้ายคลึงกับเรื่องการขนส่งสำหรับการท่องเที่ยว (Tourism and Transport) แต่ครอบคลุมกว้างกว่าโดยโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวครอบคลุมสามเรื่องใหญ่คือการขนส่งนักท่องเที่ยวและวัตถุดิบของ (Physical flow) การให้และรับข้อมูลข่าวสาร (Information flow) และการรับจ่ายเงิน (Financial flow) ในขณะที่เรื่องการขนส่งสำหรับการท่องเที่ยวจะครอบคลุมเฉพาะเรื่องการขนส่งนักท่องเที่ยวและวัตถุดิบของเท่านั้น(คมสัน สุริยะ,2551)

แนวคิดในการศึกษาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในระดับเมืองท่องเที่ยวของมิ่งสรรพ์และคมสัน (2551) มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และ คมสัน สุริยะ (2551) ได้สร้างกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวในระดับเมืองท่องเที่ยวไว้ในบทความเรื่องการวิเคราะห์โลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวระดับเมืองท่องเที่ยว (เชียงใหม่) ซึ่งเป็นบทที่ 5 ในหนังสือเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการที่ยั่งยืนในลุ่มแม่น้ำโขง 3จัดพิมพ์โดยสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยมีเนื้อความหลักดังนี้

Source: Kaosa-ard, Mingsam and Komsan Suriya. 2008. An Analysis of Tourism Logistics in Tourism City. Chapter 5 in Integrated Development of Sustainable Tourism in the Mekong Region 3. Chiang Mai: Social Research Institute, Chiang Mai University.

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว (มิ่งสรรพ์และคมสัน ,2551)การศึกษาโลจิสติกส์การท่องเที่ยว

ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้บริการท่องเที่ยวดีขึ้นในอนาคตจากการเรียนรู้จากบริการท่องเที่ยวแห่งอื่นหรือจากประสบการณ์การให้บริการท่องเที่ยวที่ผ่านมา(Benchmarking and Tourism Performance Review)กรอบที่ควรพิจารณาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวสิ่งที่ควรทราบของกรอบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการไหลหรือการเคลื่อนที่ (Flow) 3 ส่วน คือ การเคลื่อนที่ทางกายภาพ (Physical Flow) การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร (Information flow) และการเคลื่อนที่ด้านการเงิน (Financial Flow) ดังนี้

1. การเคลื่อนที่ทางกายภาพ (Physical Flow) หมายถึงการเดินทางของนักท่องเที่ยว การขนส่งนักท่องเที่ยว การลำเลียงสัมภาระของนักท่องเที่ยว และความสะดวกสบายในการเดินทาง เป็นต้น
2. การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร (Information Flow) ในที่นี้หมายถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำสถานที่คำแนะนำเรื่องข้อควรปฏิบัติในสถานที่ และคำเตือนให้ระวังภัย เป็นต้น
3. การเคลื่อนที่ด้านการเงิน (Financial Flow) หมายถึงการอำนวยความสะดวกเรื่องการจ่ายชำระค่าสินค้าหรือบริการท่องเที่ยวและการซื้อตั๋วเดินทางต่างๆการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ
  - 3.1. ขั้นตอนการเดินทางเข้าสู่เมืองท่องเที่ยว
  - 3.2. ขั้นตอนการอยู่ในเมืองท่องเที่ยว
  - 3.3. ขั้นตอนการเดินทางออกจากเมืองท่องเที่ยว

1.1การจัดการโลจิสติกส์กับความจงรักภักดีต่อแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการพิจารณาถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างการจัดการโลจิสติกส์กับความจงรักภักดีต่อแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวเป็นการประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ของแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดำเนินงาน 3 ประเด็นดังนี้ (เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ, 2555 อ้างอิงในชัยธวัช ทองอินทร์, 2549)

การไหลเวียนทางกายภาพ (Physical Flows)เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเดินทางของนักท่องเที่ยว การจัดการสัมภาระของนักท่องเที่ยวการจัดการทางด้านที่พักโปรแกรมท่องเที่ยวการรักษาความปลอดภัยซึ่งนักท่องเที่ยวควรจะได้รับความสะดวกและปลอดภัยในการดำเนินการดังกล่าว

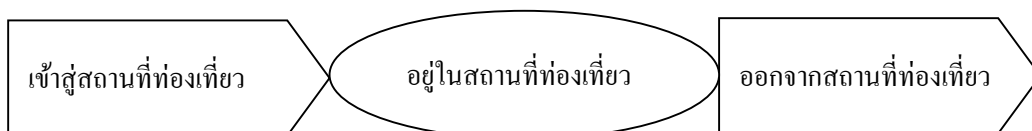
การไหลเวียนทางด้านการเงิน (Financial Flows)เป็นการจัดการทางด้านการเงินซึ่งรวมถึงการชำระเงินการแลกเปลี่ยนเงินตราและการขอคือภาษีต่างๆซึ่งนักท่องเที่ยวควรจะได้รับความสะดวกในการให้บริการดังกล่าว

การไหลเวียนทางด้านสารสนเทศ (Information Flows)เป็นการจัดการด้านข้อมูลข่าวสารนับตั้งแต่ข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยวจนถึงข้อมูลที่ได้รับเมื่อมาถึงแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆโดยนักท่องเที่ยวควรเข้าถึงข้อมูลต่างๆเหล่านี้ได้อย่างสะดวกรวดเร็วและได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

คุณค่าที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการจัดการโลจิสติกส์ทั้ง 3 ด้านย่อมมีผลต่อความพึงพอใจและจงรักภักดีต่อแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวที่แตกต่างกันดังนั้นการศึกษาถึงโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุดังกล่าวจึงเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการพัฒนาที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางด้านการท่องเที่ยวและเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

1.2 การวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวชุมชน

ระบบโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 2.2 การแบ่งขั้นตอนของระบบโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน

ในแต่ละชั้นตอนมีการไหลหรือการเคลื่อนที่ (Flow) ที่เกี่ยวข้องของการท่องเที่ยวอยู่ 3 ประเภทคือการเคลื่อนที่ทางกายภาพ (Physical Flow) การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร (Information flow) และการเคลื่อนที่ด้านการเงิน (Financial Flow) การเคลื่อนที่ดังกล่าวมุ่งตรงไปยังนักท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจการไหลหรือการเคลื่อนที่ (Flow) ทั้ง 3 ด้านมีรายละเอียดดังนี้

การเคลื่อนที่ทางกายภาพ (Physical Flow) หมายรวมถึงการเดินทางของนักท่องเที่ยวการขนส่งนักท่องเที่ยว การลำเลียงสัมภาระของนักท่องเที่ยวและความสะดวกสบายในการเดินทางเป็นต้น

การเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสาร (Information flow) หมายรวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวบอกรายละเอียดแนะนำสถานที่คำแนะนำเรื่องข้อควรปฏิบัติในสถานที่และคำเตือนให้ระวังภัยเป็นต้น

การเคลื่อนที่ด้านการเงิน (Financial Flow) หมายรวมถึงการอำนวยความสะดวกเรื่องการจ่ายชำระค่าสินค้าหรือบริการท่องเที่ยวเครื่องเบิกเงินสดการใช้บัตรเครดิตและการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นต้นในการศึกษานี้มีประเด็นของการวิเคราะห์เรื่องระบบโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวชุมชนครอบคลุม 3 เรื่องดังนี้

ประเด็นที่ 1 การไหลหรือการเคลื่อนที่ (Flow) ประเภทใดที่มีความสำคัญมากที่สุดในแต่ละชั้นตอนของระบบโลจิสติกส์ (เข้าสู่อยู่และออกจาก)

ประเด็นที่ 2 การค้นหาปฏิบัติที่ดี (Good practices) ในระบบโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวชุมชนประเด็นที่ 3 ความสามารถในการนำนักท่องเที่ยวออกจากสถานที่ในกรณีฉุกเฉิน

1.3 ธุรกิจการขนส่ง

ธุรกิจการขนส่ง (Transportation) เป็นธุรกิจสำคัญในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวจากจุดเริ่มต้นจนถึงปลายทาง การขนส่งจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเมื่อการคมนาคมขนส่งได้รับการพัฒนาทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมีเวลามากขึ้นในการเดินทางท่องเที่ยวเพราะเสียเวลาน้อยลงและช่วยส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ความหมายของการขนส่ง

การขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้าย บุคคล สัตว์หรือสิ่งของ ด้วยอุปกรณ์การขนส่งจากที่หนึ่งตามความประสงค์ของมนุษย์ ถ้าเป็นการขนส่งคนเรียกว่า การขนส่งผู้โดยสาร แต่ถ้าเป็นการขนส่งสัตว์หรือสิ่งของก็เรียกว่า การขนส่งสินค้า

ความหมายของการขนส่งผู้โดยสาร

การขนส่งผู้โดยสารหมายถึงการจัดให้มีการเคลื่อนย้ายบุคคลด้วยเครื่องมืออุปกรณ์การขนส่งจากที่แห่งหนึ่งตามความประสงค์ของบุคคลนั้นๆซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1. เป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนย้ายบุคคลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง
2. เป็นการเคลื่อนย้ายที่ต้องเป็นไปตามความประสงค์ของบุคคลผู้ที่ต้องการขนส่ง

2.3.1 ประเภทของการขนส่งผู้โดยสาร

การขนส่งผู้โดยสารแบ่งตามลักษณะของการเดินทางได้ 3 ประเภท คือ

1. การขนส่งผู้โดยสารทางบก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่
  - 1.1 การขนส่งผู้โดยสารทางรถยนต์
  - 1.2 การขนส่งผู้โดยสารทางรถไฟ
2. การขนส่งผู้โดยสารทางน้ำ
3. การขนส่งผู้โดยสารทางอากาศ

2. แนวคิดรูปแบบการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1 รูปแบบการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวไทยได้รับการกระตุ้นให้ตื่นตัวเป็นอย่างมาก และด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวภายในประเทศให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้อย่างดี การจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น ได้แบ่งออกไปตามปัจจัยหลายๆ อย่าง ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวเกิดขึ้นในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป รูปแบบการท่องเที่ยวได้จัดแบ่งไว้ มีดังนี้(ณัฐพันธ์ เดชะพันธ์, 2556)

2.1.1 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวไปในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นการปลูกจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล อย่างมีความรับผิดชอบ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นการปลูกจิตสำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีลักษณะเป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์ โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อชมความงามและศึกษาภูมิทัศน์ต่างๆ บนพื้นผิวโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นหิน ดิน แร่ต่างๆ และฟอสซิล เพื่อให้เกิดความรู้และได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่บนพื้นฐานของจิตสำนึกในการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Ago Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่เกษตรกรรม ไร่ สวน ฟาร์มปศุสัตว์ สวนสมุนไพร เพื่อชมความงาม และเกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้นๆ

การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมและศึกษาปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ และเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล เช่น สุริยุปราคา จันทรุปราคา ในดาวตก และการดูดาวจักราศี ให้เกิดความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำ และประสบการณ์ โดยต้องมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกันอย่างยั่งยืน

การศึกษาในครั้งนี้หากมองตามรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ(Natural Based Tourism) การท่องเที่ยวในวงวิจัยนี้ จะถูกจัดอยู่ในประเภทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1.2 รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism)

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Healthy Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายและใจในแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งวัฒนธรรม ให้เกิดความเพลิดเพลินและสุนทรียภาพ ซึ่งอาจจัดอยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Healthy Beauty and Spa) โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ จะมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวด้วย

การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการทัศนศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ปรัชญาทางศาสนา สัจธรรมแห่งชีวิต ด้วยการฝึกสมาธิ โดยจะได้รับประสบการณ์และความรู้ที่แปลกใหม่ และทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ต้องมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ มีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ จะมีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่มุ่งเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ไม่ว่าจะเป็นการทำอาหารไทย การนวดแผนไทย เป็นต้น

การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่างๆ เพื่อประสบการณ์ และความรู้ใหม่ๆ ด้วยการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกีฬาให้ได้รับความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ความตื่นเต้นเร้าใจ ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นการดำน้ำ ตกปลา กอล์ฟ สกีน้ำ กระดานโต้คลื่น เป็นต้นด้วยการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) เป็นการท่องเที่ยวที่สนุก ตื่นเต้น เร้าใจ ผจญภัยในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในแบบพิเศษ ซึ่งจะสร้างความทรงจำ ความประทับใจและได้ประสบการณ์ใหม่ๆ จากการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (Home and Farm Stay) เป็นการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ชอบใช้ชีวิตร่วมกับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ แบบใกล้ชิด เพื่อที่จะเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้วยการมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการใช้ชีวิตในบ้านปลาย หรือผู้ที่ต้องการท่องเที่ยวในต่างแดนเป็นเวลานานๆ อย่างน้อย 1 เดือน

การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) เป็นการท่องเที่ยวที่ถูกจัดขึ้นเพื่อเป็นการสมนาคุณแก่ผู้ประสบความสำเร็จในการทำยอดขายได้ตามเป้าหมาย โดยกลุ่มผู้แทนบริษัทต่างๆ จะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก และค่าอาหารระหว่างเดินทาง ในระยะเวลา 2-7 วันซึ่งจะเป็นการนำเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ หรืออาจมีการผสมผสานกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นๆ

การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อบริการให้กับผู้ที่เข้าร่วมประชุมที่มีการจัดรายการนำเที่ยวในรูปแบบต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งมีทั้งแบบเที่ยววันเดียว และแบบเที่ยวพักรีสอร์ท 2-4 วัน โดยมีการคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหารและค่าบริการ โดยการนำเที่ยวจะมีก่อนประชุม (Pre-tour) หรือหลังประชุม (Post-tour)

การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ผู้จัดรายการนำเที่ยว ได้คัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวมาอย่างดีแล้ว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างจากการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวหลายวัน

จากรูปแบบการท่องเที่ยว 2 ประเภทที่ถูกจัดในประเทศไทยส่วนใหญ่คือ (1)รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรม (2)การท่องเที่ยวในรูปแบบพิเศษ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในงานวิจัยนี้ จึงถูกมองว่ามีกิจกรรมการท่องเที่ยวและสามารถถูกจัดประกอบไปด้วยรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 2 แบบ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายรูปแบบให้มาเที่ยวได้

2.1.3 แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

แรงจูงใจการท่องเที่ยว (Tourism Motivation) หมายถึง สิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางออกท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของตน ตามปกตินักท่องเที่ยวจะเดินทางหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ 4 ประการ คือ

สิ่งจูงใจทางกายภาพ (Physical Motivation) ได้แก่ สิ่งจูงใจที่เกี่ยวกับการพักผ่อนร่างกาย การเล่นกีฬา การสันทนาการตามชายหาด การหย่อนใจ ด้วยการบันเทิงและสิ่งจูงใจอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการรักษาสุขภาพ

สิ่งจูงใจทางวัฒนธรรม (Culture Motivation) ได้แก่ ความปรารถนาที่อยากรู้จักกับผู้อื่น เช่น เองราวที่เกี่ยวกับดนตรี ศิลปะ นาฏศิลป์ และศาสนา เป็นต้น

สิ่งจูงใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Motivation) ได้แก่ ความปรารถนาที่อยากจะได้พบคนใหม่ๆ

สิ่งจูงใจทางด้านสถานภาพและชื่อเสียง (Status and Prestige Motivation) ได้แก่ ความต้องการพัฒนาตนเอง และแสดงความสำคัญของตนเอง เช่น การเดินทางทำธุรกิจ การประชุม และการศึกษา เป็นต้น

2.1.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

บุษบา สิทธิการ และสิริวัฒนา ไจมา (2552) ได้มีแนวคิดที่ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายประเภทที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยว ณ นั้น ควรมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 6 องค์ประกอบ หรือ 6A ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Attraction) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับปัจจัยด้านระยะเวลาและระยะทางเข้าถึง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ที่พักแรม (Accommodation) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Services)

ทรัพยากรท่องเที่ยว (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้หรือมีลักษณะชวนตา ชวนใจ มีเสน่ห์เฉพาะตัว อันมีสาเหตุมาจากมีความงดงามตามธรรมชาติ เช่น ชายหาดขาว แนวปะการังที่มีสีสันสวยงาม รวมทั้งปลาชนิดต่างๆ ป่าที่มีพันธุ์ไม้มีนาชาติ หรือความงดงามที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทะเลสาบ รีสอร์ทในหุบเขา

เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) หมายถึง การที่จะดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว หากนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกและใกล้ชิด ถึงแม้แหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามแต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง นักท่องเที่ยวจะไม่เดินทางไปเที่ยวชม หน่วยงานที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องดำเนินการจัดสร้างการคมนาคมที่สะดวกสบาย

สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง สิ่งให้นักท่องเที่ยวต้องการได้รับ คือ ความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน ระบบการสื่อสารต่างๆ

ที่พักแรม (Accommodation) หมายถึง สิ่งให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการคือ ที่พักแรม เนื่องจากการเดินทางไปท่องเที่ยว ณ นั้นบางครั้งอาจมีการนอนพักค้างภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวควรมีการจัดบริการ ที่พักแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวด้วย

กิจกรรม (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การล่องแก่ง การพายเรือ หรือกิจกรรมการร่ำรำ การจัดงานรื่นเริง การบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ในแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีบริการด้านต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ธนาคาร ATM โรงพยาบาล และปั้มน้ำมัน เป็นต้น

องค์ประกอบที่กล่าวมา 6 ประการดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism) เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสะดวกต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มผู้สนใจเฉพาะ เช่น กลุ่มอนุรักษ์ กลุ่มนักผจญภัย กลุ่มนักวิชาการ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะไม่ให้ความสนใจกับสิ่งอำนวยความสะดวกนัก เนื่องจากกลุ่มบุคคลดังกล่าวต้องการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพใกล้เคียงกับธรรมชาติและวัฒนธรรมชาติเดิม

ปัจจัยที่สนับสนุนให้ลูกค้าเกิดความพอใจและตัดสินใจเลือกซื้อบริการมี ดังนี้

1.แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณี ที่สามารถดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยม

2.การคมนาคมเมื่อผู้ซื้อเดินทางมาซื้อบริการถึงที่ผลิต การคมนาคมขนส่งทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศต้องสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ทั้ง 3 ทาง คือ ทางบกมีถนนที่พาหนะต่างๆ ผ่านเข้าออกได้สะดวกหรือมีบริการรถไฟทางน้ำมีท่าเทียบเรือ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ทางอากาศมีท่าอากาศยานทันสมัย มีสายการบินมาลงมาก

3.พิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร มีการผ่อนคลาเยระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็วมีบริการให้ข่าวสาร บริการจองที่พัก บริการขนส่งถึงที่พัก เป็นต้น

4.ที่พัก มีโรงแรมระดับต่างๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักเหมาะสมกับคุณภาพ สะอาดและมีบริการตามมาตรฐานสากล

5.ร้านอาหาร นอกจากมีอาหารให้เลือกหลายชนิดแล้ว จะต้องถูกสุขลักษณะมีบริการที่สุภาพและมีการกำหนดราคาอาหารให้แน่นอน

6.บริการนำเที่ยว มีบริการจัดนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีอรรถาธิบายไม่ตรี และมีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว

7.สินค้าที่ระลึก จะต้องมีความคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งการส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

8.การโฆษณาเผยแพร่ เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นกรรมวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเราเป็นที่รู้จักและสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ

2.4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) เป็นสิ่งดึงดูดใจให้ผู้คนเดินทางมาเยือนท้องถิ่นนั้นๆ มีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น และงานประเพณีต่างๆ

1.2 ความปลอดภัย (Security) โดยนักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยจึงต้องมีประสิทธิภาพ

1.3 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) โดยปกติแล้วรัฐจะเป็นผู้ลงทุน เช่น ถนน สนามบิน สถานีรถไฟ ไฟฟ้า ระบบการสื่อสาร ฯลฯ

1.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เช่น การคมนาคม พืชการเข้า-ออกเมือง ฯลฯ

1.5 สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs) ต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคา การส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

1.6 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation) เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักและสนใจของนักท่องเที่ยว

1.7 ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยว เช่นหากประเทศใดมีภาพลักษณ์ว่า เป็นดินแดนแห่งความฝันของผู้ชาย นักท่องเที่ยวที่สนใจก็จะเป็นกลุ่มชายรักสนุก

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 สภาวะเศรษฐกิจและการเมืองของโลก การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมือง จะเป็นตัวกระตุ้นกระแสการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

2.2 ความนิยมในการท่องเที่ยว ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มีองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้รายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดต่ำลง ทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดการรายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น

2.3 การขยายเส้นทางคมนาคม การคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยและประหยัด

2.4 การแลกเปลี่ยนนโยบายทางการเมือง ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแข่งขันทั้งด้านการตลาดและการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

3. แนวคิดการจัดการเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

3.1. การจัดการเส้นทางสัญจร

การจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวเป็นการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยว จากการศึกษาพบว่า ในแต่ละพื้นที่ที่มีการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวนั้น จะมีกรอบแนวคิด โดยเฉพาะในแต่ละพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาทางจักรยานในมุมมองของนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการพัฒนาเส้นทางสัญจรทางกายภาพและการจัดการจราจร อาทิ งานของ ทรศนะ บุญอยู่ (2548:1) ที่ศึกษาการจัดการทำเส้นทางจักรยาน โดยการมุ่งเน้นพัฒนาทางจักรยาน และระบบการจราจร การสัญจรหรือการใช้เส้นทางจักรยานเพื่อแก้ปัญหาทางด้านความปลอดภัยของผู้ใช้จักรยานและได้กล่าวถึงการพัฒนา รูปแบบของช่องทางจักรยาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่หลายรูปแบบ และปรับตามความเหมาะสมของพื้นที่

ทรศนะ บุญอยู่ (2548:76) ได้ศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับเส้นทางจักรยานที่ควรจะมี ได้แก่

1. ช่องจราจรสำหรับเส้นทางจักรยาน (Bicycle Lane) โดยแบ่งประเภทของช่องทางจักรยาน ดังนี้
  - 1.1. ช่องจราจรเฉพาะจักรยาน
  - 1.2. ช่องจราจรสำหรับจักรยานร่วมกับช่องจอดรถยนต์
  - 1.3. ช่องจราจรสำหรับจักรยานทิศทางตรงข้ามกับจราจรหลักบนถนนเดินทางเดียว
  - 1.4. ช่องจราจรสำหรับจักรยานบนไหล่ทาง
  - 1.5. ช่องจราจรสำหรับจักรยานแบบสองทิศทางมีคั่นหินกั้น
  - 1.6. ช่องจราจรสำหรับจักรยานแบบแนะนำสิทธิ์ หมายถึง การมีสัญลักษณ์อนุญาตให้ใช้จักรยานร่วมทางได้
  - 1.7. ช่องจราจรสำหรับจักรยานโดยการขยายช่องจราจร
  - 1.8. ช่องจราจรสำหรับจักรยานร่วมกับช่องเดินรถประจำทาง

2. เครื่องหมายจราจรสำหรับจักรยาน

3. สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับข้างและทางแยก

4. จุดจอดรถจักรยาน

5. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการใช้จักรยาน เช่น ที่จอดรถจักรยาน

การจัดโครงข่ายเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว คือ เส้นทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ได้ง่าย สะดวกปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดขึ้น เส้นทางท่องเที่ยวที่อาจเกิดขึ้นเองจากการที่นักท่องเที่ยวหลายๆ กลุ่มใช้เส้นทางเดิมซ้ำอยู่เป็นประจำ เส้นทางท่องเที่ยวอาจเป็นเส้นทางรถยนต์ ทางเรือ ทางจักรยานหรือทางอื่นๆ โดยอาจใช้ร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาเฉพาะเป็นพิเศษ โดยมีข้อพิจารณาในการจัดการโครงข่ายเส้นทาง คือ

1. กำหนดโครงข่ายเส้นทาง ควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นไปในการจัดการโครงข่ายเส้นทาง ควรเริ่มต้นทางการจัดลำดับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความต่อเนื่องแหล่งท่องเที่ยวแล้วจึงวางโครงข่ายเชื่อมเข้าด้วยกัน

2. กำหนดโครงข่ายให้เป็นวงจรบรรจบ (Loop) ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ที่อาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและเสียเวลา ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มย่อยที่ต้องการทิ้งพาหนะของตนเองไว้จุดเดิม อาจจัดให้มีการเดินทางใน 2 ลักษณะ เช่น เริ่มด้วยการเดินเท้าไประยะหนึ่ง แล้วเปลี่ยนเป็นสัญจรทางเรือในขากลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนขากลับหรืออาจตัดแปลงทางเดียว โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดแยกกันอยู่ตามความเหมาะสม

3. การจัดโครงข่ายเส้นทางให้มีทางเลือก การกำหนดเส้นทางอาจกำหนดขึ้นหลายเส้นทางหรือหลายระบบ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลามากน้อยแตกต่างกัน

- 4.ควบคุมโครงข่ายเส้นทางและรูปแบบการสัญจร เพื่อมิให้เกิดความสับสนกับผู้ใช้เส้นทาง การเดินทางเข้าถึงจุดหมายจะต้องสะดวก
- 5.ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร จัดทำการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวตลอดเส้นทางอย่างสม่ำเสมอด้วยระบบป้ายหรือวิธีอื่นๆ เพื่อบอกทิศทาง ตำแหน่ง ระยะทาง
- 6.จัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ ทำให้เกิดความเหมาะสม และความน่าสนใจแตกต่างกัน
- 7.ปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของโครงข่ายเส้นทาง มักอยู่ในย่านชุมชนให้เข้าถึงได้ง่ายและมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการ เช่น ที่จอดรถ ที่พักคอย ห้องน้ำ เป็นต้น
- 8.ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกพื้นที่ เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจำกัดอยู่ แค่เพียงนักท่องเที่ยวหลายหลากความต้องการ
- 9.จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร ร้านอาหาร ร้านของชำ ของที่ระลึก จุดพักคอย จุดนัดหมาย ห้องน้ำ ถึงขยะ ไฟฟ้าแสงสว่าง และโทรศัพท์
- 10.บริการทางด้านข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับพื้นที่ เช่น แผ่นประกาศ เอกสารแจกหรือเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก ร้านอาหาร การสัญจร เป็นต้น
- 11.ปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้าง และสิ่งอำนวยความสะดวก ควบคุมดูแลให้สอดคล้องกับความสะดวกในการให้บริการ
- 12.การดูแลรักษาสถานที่และส่วนบริการต่างๆ ให้สะอาดเรียบร้อยและใช้งานได้อยู่ตลอดเวลา เป็นสิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้

4. ความรู้เกี่ยวกับจักรยานและเส้นทางท่องเที่ยว

4.1. ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยว

4.1.1 แนวคิดด้านการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

1.เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เส้นทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้า เป็นวิธีการท่องเที่ยวที่ใช้ได้สำหรับเมืองเกือบทุกเมือง และเป็นวิธีที่ค่อนข้างอิสระสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เนื่องจากการเดินเท้าไม่มีการกำหนดระยะเวลา นักท่องเที่ยวสามารถหยุดแวะตามจุดสนใจได้ตามต้องการ และหยุดพักนานเท่าใดก็ได้ ทำให้สามารถเห็นรายละเอียดของสภาพบ้านเมือง วิถีชีวิตของคนเมืองต่างๆ เป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่เมืองและเป็นการออกกำลังกายด้วย ในขณะที่เดียวกันการจัดทำทางเดินเท้าในเมืองสามารถทำได้ง่ายใช้พื้นที่ไม่มาก ลงทุนน้อย และประชากรของเมืองได้รับประโยชน์จากการมีทางเดินเท้า เหตุผลสำคัญในการพัฒนาทางเดินเท้าในเมืองคือ การขยายและพัฒนาพื้นที่ในบริเวณศูนย์กลางการจับจ่ายใช้สอยหรือสร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับเมือง ก่อให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น นิทรรศการ การแสดงเทศกาล และกิจกรรมอื่นๆ โดยต้องเตรียมพื้นที่อำนวยความสะดวก ได้แก่ ทางเดินเท้า ที่นั่ง ที่พักผ่อน ประติมากรรม น้ำพุ ร้านอาหาร ร้านค้า และกิจกรรมยามค่ำคืน ทางเดินนับเป็นตัวเชื่อมโยงความสำคัญมากอันหนึ่ง คนส่วนใหญ่จะเดินทางในทางที่ตรงที่สุด ดังนั้น ถ้ามีการออกแบบทางเดินเท้าให้มีลักษณะสวยงามและมีความน่าสนใจ (เดชา บุญค้ำ, 2552:63) จะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อม สังคมและพื้นที่ที่เกี่ยวข้องให้ได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน ประโยชน์ของเส้นทางเดินเท้า ดังนี้ (Richard, 1984:135)

- ส่งเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูเศรษฐกิจ และป้องกันไม่ให้อ่านใจกลางเมืองขยายตัวออกไปยังชานเมือง ใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงย่านใจกลางเมือง และรักษาสภาพแวดล้อมเมือง
- ช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เดินเท้า รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดการจับจ่าย
- ลดปัญหาจราจรและปัญหาการกีดขวางทางสัญจรของยานพาหนะ
- ช่วยปรับปรุงลักษณะทางจินตภาพของชุมชนเมืองให้สวยงามและชัดเจนยิ่งขึ้น

- ลดมลภาวะทางเสียงและมลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการจราจรบนถนน
- รองรับปริมาณนักท่องเที่ยวและนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่สถานที่ได้อย่างสะดวก
- ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเมืองให้บริการสาธารณะและกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน เช่น

การพบปะสังสรรค์ การแสดงต่างๆ เป็นต้น

- ส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน อาคารทางประวัติศาสตร์ ป้องกันไม่ให้โบราณสถานทรุดโทรมอันเนื่องจากแรงสั่นสะเทือนของรถยนต์ เป็นต้น

2 เส้นทางประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์ คือรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงในปัจจุบัน เนื่องจากเมืองประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเหล่านี้ได้รับการวางแผนในด้านการอนุรักษ์ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ เทศกาล การจัดแสดง แสง สี เสียง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจให้แก่นักท่องเที่ยว หลักการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีดังนี้

- นำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิต ศาสนา การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีของท้องถิ่น

- นำเสนอศิลปะท้องถิ่น เช่น ดนตรี การละเล่น การฟ้อนรำ และศิลปหัตถกรรมที่ผลิตขึ้น เช่น ภาพวาด งานประติมากรรม เครื่องมือเครื่องใช้ นอกจากนี้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมก็เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ

- นำเสนอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากการสำรวจความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จนั้น มีผลจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่นำเสนอของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เช่น การแสดงช้างในป่าเขตร้อนชื้น เทศกาลล่าสัตว์ งานแสดงสินค้า เกษตรกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การเที่ยวชมอุตสาหกรรมท้องถิ่น ตลาดชุมชน ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก และเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ถูกจัดอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวทั่วไป

- นำเสนอความแตกต่างของเมืองและชุมชน ความแตกต่างของเมืองและชนบท อาคารบ้านเรือน ความเป็นอยู่ของคนในเมือง ย่านศูนย์กลางเมือง ร้านค้า ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวก สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ และอาคารสาธารณะ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการศึกษาเรียนรู้ และซึมซับความรู้สึกที่มีต่อเมืองท่องเที่ยวนั้น การนั่งรถไปตามถนนสายสำคัญภายในเมือง ผ่านสถานที่สำคัญ เมืองท่องเที่ยวบางแห่งยังได้จัดกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งการแสดงเหล่านี้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเสมอ

- นำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรมผ่านทางพิพิธภัณฑ์ เป็นการบอกกล่าวเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม ชาติพันธุ์ งานศิลปะท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยวัตถุประสงค์หลักของพิพิธภัณฑ์นั้นเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเมือง และดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

- นำเสนอประเพณี เทศกาลท้องถิ่น ความเชื่อ ค่านิยมในท้องถิ่นหรืออิทธิพลทางศาสนา ประเพณี และเทศกาล สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดฤดูกาลเที่ยวจากความนิยมของนักท่องเที่ยว

3 เส้นทางธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติเป็นเส้นทางสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะเนื่องจากการทำหน้าที่เชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวแล้ว ยังช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวจากผลกระทบของการเหยียบย่ำ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้อีกด้วย สามารถเป็นสื่อกลางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจและซาบซึ้งต่อธรรมชาติอย่างใกล้ชิดมากขึ้นหลักการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีดังนี้

- เส้นทางเดินชมธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปชื่นชมธรรมชาติ ระหว่างการใช้เส้นทางอาจมีการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติบ้าง

- เส้นทางเดินทางระยะไกล เป็นเส้นทางเดินชมธรรมชาติ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย หรือเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจความเป็นไปของธรรมชาติ

- เส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อการสื่อความหมาย ให้ความรู้ และ ความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว มีระยะทางยาวไม่มาก ควรเป็นเส้นทางแบบวงรอบ ซึ่งจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเส้นทางควรรวม บรรจบอยู่บริเวณเดียวกัน เส้นทางสื่อความหมายนี้สามารถแบ่งเป็นโดยให้ศึกษาธรรมชาติด้วยตนเอง

- เส้นทางเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลัก ในการนำนักท่องเที่ยวจากจุดหมายหนึ่งไปยังอีกจุดหมายหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยว มักออกแบบให้เป็นระยะทางที่สั้นที่สุด เพื่อไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการอย่างรวดเร็วที่สุด

4 เส้นทางแบบผสมผสาน

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน มีดังนี้

- การกำหนดเส้นทาง ควรสำรวจ และสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ประกอบกับ แนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดการเส้นทาง เริ่มต้นจากการพิจารณาดำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ จัดลำดับ ความสำคัญ และความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกัน

- การจัดการเส้นทางในลักษณะวงจรรอบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความ พึงพอใจตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเส้นทางเดิม

- การจัดการเส้นทางให้มีความแตกต่าง การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาต่างกันความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะและวัฒนธรรม อาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูวิถีชีวิตและสภาพ บ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลายและมีความน่าสนใจหลายด้านอยู่ร่วมกัน

- การจัดประเภทพาหนะตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ แต่ละเส้นทางอาจใช้พาหนะในการ เดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างกัน ตามสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะของเมือง นั้นๆ

- ความต่อเนื่องกับเส้นทางภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองในแหล่งธรรมชาติ

กล่าวโดยสรุป เส้นทางท่องเที่ยวตามแนวคิดด้านการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว มี 4 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เป็นเส้นทางท่องเที่ยวค่อนข้างอิสระ ไม่มีการกำหนดระยะเวลา นักท่องเที่ยวสามารถ หยุดแวะตามจุดสนใจได้ตามต้องการ เส้นทางประวัติศาสตร์ มีหลักการจัดเส้นทางคือ นำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถี ชีวิตความเป็นอยู่ ธรรมเนียมประเพณี การแต่งกาย นำเสนอศิลปะท้องถิ่น นำเสนอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ นำเสนอ ความแตกต่างของเมืองและชุมชน นำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรมผ่านทางพิพิธภัณฑ์ และนำเสนอเทศกาลงานประเพณี ท้องถิ่น เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เส้นทางธรรมชาติ เป็นเส้นทางเพื่อสร้างความเข้าใจและซึมซับความเป็นธรรมชาติ และ เส้นทางแบบผสมผสาน โดยมีหลักการจัดเส้นทางในลักษณะวงจรรอบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิด ความพึงพอใจและความน่าสนใจที่หลากหลายรวมอยู่ด้วยกัน ซึ่งองค์ความรู้นี้สามารถนำไปเป็นกรอบแนวคิดในการ พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อเชื่อมโยงแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง (อัจฉรี จันทมูล, 2557)

4.1.2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้บริการ

จากการศึกษาทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการใช้จ่ายรายวันของผู้ขับขี่ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น ประเภทต่างๆ ดังนี้

- 1.ระยะของการเดินทาง การเดินทางด้วยจักรยานเหมาะสมกับระยะทางที่สั้น
- 2.การเดินทางส่วนบุคคล เป็นการเดินทางที่เหมาะสมกับการใช้จักรยาน
- 3.สภาพแวดล้อมที่มีต่อการใช้จ่ายรายวัน เช่น อากาศร้อน แห้งแล้ง อากาศหนาว เย็น ฝนตก หิมะตก ลม

แรง เป็นต้น

4. ภูมิประเทศ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้จักรยานของผู้ขับขี่ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่เป็นที่ลาดชันและมีระยะทางไกล จะต้องใช้พลังงานในการขับขี่ขึ้นเนินมาก และเมื่อขึ้นลงเนินก็จะมีความเร็วมากต้องใช้ความสามารถในการบังคับรถ และลักษณะภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา ก็จะทำให้ระยะการมองเห็นของผู้ขี่จักรยานและผู้ใช้ถนนคนอื่นๆ ลดลง

5. ปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ช่วยเวลาของวันและสัปดาห์ สภาพสถานีขนส่งสาธารณะ อายุและรายได้ของผู้ขับขี่ การใช้ที่ดินและความหนาแน่นของประชากร ข้อจำกัดของการเดินทางโดยรถยนต์ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับจักรยานที่มีอยู่ ร้านขาย/เช่าจักรยาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลแตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่และประชากร

โดยทั่วไปสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวของผู้ใช้จักรยาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้จักรยาน คือ ค่าใช้จ่าย ความสะดวก และเวลาที่สัมพันธ์กับระยะทาง แต่สำหรับการขี่จักรยานไปทำงานปัจจัยที่มีอิทธิพลลำดับแรก คือ ค่าใช้จ่าย ความสะดวก ส่วนเส้นทางที่เลือกใช้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการเดินทางและความสะดวก ส่วนผู้ที่ไม่ได้ขี่จักรยานเพื่อเดินทางไปทำงานจะพิจารณาถึงความสะดวก เวลาที่ใช้ในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงสภาพแวดล้อมและความพึงพอใจในการเลือกใช้เส้นทางจักรยานของผู้ขับขี่ดังต่อไปนี้

- ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ขับขี่ ได้แก่ เพศ อายุ การประกอบอาชีพ และประสบการณ์ในการขี่จักรยาน

- อุปกรณ์และข้อจำกัดต่างๆ ได้แก่ ประเภทของจักรยาน การเป็นเจ้าของยานพาหนะ และระยะเดินทาง

- ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความปลอดภัย ปริมาณจราจร ความเร็วของการจราจร คุณภาพของผิวทาง ภูมิประเทศ ความลาดชัน ป้ายหยุดรถ เครื่องหมายจราจรบนผิวทาง สัญญาณจราจร ความต้องของเส้นทาง เส้นทางลัด และสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้ขี่จักรยาน

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่ามีปัจจัยต่างๆ มากมายที่จะทำให้การตัดสินใจของผู้ขี่จักรยานเลือกใช้การเดินทางรูปแบบนี้ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก็จะมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้รถจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเช่นกัน

4.1.3. การออกแบบเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้รถจักรยาน

อุบัติเหตุจากการขี่รถจักรยานอาจเกิดขึ้นได้จากความประมาท ความเลินเล่อ ไม่รอบคอบของผู้ขี่เองและผู้สัญจรร่วมอยู่บนถนน หรืออาจเกิดจากสภาพแวดล้อมของเส้นทางที่ขี่รถจักรยาน ฉะนั้น การคำนึงถึงความปลอดภัยเพื่อลดอุบัติเหตุแก่ผู้สัญจรสามารถทำได้ ดังนี้

การพัฒนาการออกแบบเพื่อที่จะนำไปสู่ความปลอดภัยของผู้ขี่รถจักรยาน

1. จัดทางรถจักรยานให้มีความชัดเจน ถ้ามีพื้นที่พอสำหรับจัดทางจักรยาน ก็ควรทำทางจักรยานให้เป็นสัดส่วน ควรมีความกว้างอย่างน้อย 2 เมตร และมีอยู่ทั้งสองข้างทาง ตรงบริเวณทางข้ามต่างๆ ก็ควรออกแบบให้ผู้ขี่จักรยานสามารถมองเห็นการจราจรได้อย่างทั่วถึง และผู้ใช้รถใช้ถนนก็สามารถมองเห็นรถจักรยานด้วย

2. ใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ร่วมกับคนเดินเท้า ในกรณีที่ทางเท้ามีความกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตรก็สามารถจะใช้ทางจักรยานร่วมกับทางเท้าได้ แต่ยกเว้นในสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันมากก็ไม่ควรจัดทางจักรยานร่วมกับทางเท้า เนื่องจากความเร็วของรถจักรยานจะทำให้คนเดินเท้ารู้สึกไม่ปลอดภัย ควรทำสปีเพื่อแบ่งสัดส่วนของทางเท้าและทางจักรยานให้ชัดเจน หรือจะทำเป็นขอบกั้นแยกระหว่างทางเท้ากับทางจักรยานก็ได้ ก็จะทำให้ทางจักรยานนั้นถูกจำกัดพื้นที่เกินไป

3. ลดความเร็ว และการเคลื่อนตัวของยานพาหนะอื่นๆ การลดความเร็วของรถยนต์เพื่อความปลอดภัยในการขี่รถจักรยาน ในถนนที่รถยนต์มีความเร็วต่ำกว่า 32 กิโลเมตร/ชั่วโมง ผู้ขี่จักรยานจะสามารถขี่บนถนนได้อย่างปลอดภัย ถ้ารถยนต์มีความเร็วต่ำกว่า 48 กิโลเมตร/ชั่วโมง ยังสามารถขี่จักรยานบนถนนได้ แต่ควรมีการทำทาง

จักรยานที่มีความกว้างพอเหมาะสม ถ้ารถยนต์มีความเร็วมากกว่า 64 กิโลเมตร/ชั่วโมง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกทางจักรยานออกมาจากทางรถยนต์ บริเวณทางเลี้ยวหรือทางแยกต่างๆ สามารถลดความเร็วของรถยนต์ได้ โดยการทำให้ทางเลี้ยวของถนนให้ลดลงก็จะช่วยลดอันตรายของผู้ขี่จักรยานได้

4.การออกแบบและตัดแปลงที่เหมาะสมบริเวณวงเวียนต่างๆ บริเวณวงเวียนต่างๆ ควรมีป้ายสัญลักษณ์ที่เตือนให้ผู้ขับขี่รถยนต์ ลดความเร็วลงเพื่อความปลอดภัย หรือควรแยกทางจักรยานออกจากถนนบริเวณวงเวียน วงเวียนที่มีรัศมีขนาดเล็กจะมีความปลอดภัยมากกว่าวงเวียนที่มีขนาดใหญ่

5.มีเครื่องหมายเตือนสำคัญที่สังเกตเห็นได้ง่ายบริเวณทางแยกต่างๆ มีเส้นให้หยุดบนทางจักรยานเมื่อถึงบริเวณที่มีทางเลี้ยวหรือทางแยก เพื่อเตือนให้ผู้ขี่จักรยานให้ระมัดระวังที่มาจากเส้นทางอื่น มีการทาสีให้เป็นเส้นทางเพื่อแบ่งแยกพื้นที่ทางจักรยานและรถยนต์โดยรถยนต์ไม่สามารถล้ำเส้นเข้ามาได้ แต่ในบริเวณที่อนุญาตให้รถยนต์เล่นผ่านทางจักรยานได้ก็มีการทาสีให้เป็นเส้นประ

6.มีผิวทางจักรยานที่ดี ไม่ขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ทางจักรยานทั่วไปควรมีผิวทางที่เรียบสม่ำเสมอ และมีระบบระบายน้ำที่ดีมีน้ำท่วมขัง

7.มีที่จอดรถจักรยานที่เหมาะสม การจัดการจอดรถจักรยานควรอยู่ใกล้กับจุดหมายปลายทาง มีความสะดวกในการเข้าใช้งาน เมื่อจอดรถจักรยานแล้วมีความปลอดภัยไม่เสี่ยงต่อการถูกลักขโมย และมีพื้นที่จอดรถที่เพียงพอ

4.1.4. ประโยชน์และคุณค่าของจักรยาน

จักรยานเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมขึ้นเรื่อยๆ การขี่จักรยานเป็นกิจกรรมการออกกำลังกายเสริมสร้างสมรรถภาพร่างกายให้แข็งแรง รถจักรยานสามารถใช้เป็นทั้งพาหนะในชีวิตประจำวันและเป็นกีฬาเพื่อการแข่งขันที่สนุกสนานสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การใช้จักรยานเพื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนเป็นการวางรากฐานทางกีฬาทลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า ทั้งยังช่วยประหยัดพลังงานให้กับเยาวชนเป็นอย่างดี ประโยชน์โดยทั่วไปของจักรยาน มีดังนี้

- มีความสนุกสนาน
- เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ
- ขับขี่มีวินัยในตัวเอง มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- มีความอดทนต่อความเมื่อยล้าที่เกิดจากการขับขี่และการแข่งขัน
- มีความมุ่งมั่นและพยายามเอาชนะใจตัวเอง
- ลดการบาดเจ็บจากการออกกำลังกาย
- การจราจรไม่ติดขัด และลดมลภาวะของอากาศและเสียง
- การขี่จักรยานทำให้สมรรถภาพร่างกายแข็งแรง

การขี่จักรยานทำให้สมรรถภาพร่างกายแข็งแรง เนื่องจากการถีบจักรยานต้องใช้แรงจาก ขา ลำตัว และแขน บังคับการเลี้ยวซ้าย-ขวา การโน้มแรงลงน้ำหนักไปที่บันไดจักรยานจะต้องใช้แรงอย่างมาก ความสัมพันธ์ระหว่างแขนเพื่อบังคับแฮนด์รถจักรยาน ลักษณะนี้จะเกิดขึ้นจากการขี่จักรยานอย่างต่อเนื่อง เป็นการเคลื่อนไหวที่ร่างกายได้ออกกำลังกาย ฝึกการทำงานของหัวใจและหลอดเลือดให้ทำงานตามหลักการออกกำลังกาย ร่างกายใช้พลังงานมากขึ้น ซึ่งจะต้องขี่จักรยานอยู่เป็นประจำจึงจะได้ผลดี นอกจากนั้นการขี่จักรยานยังมีผลต่อจิตใจ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1.มีความสนุกสนาน การขี่จักรยานทำให้เกิดความสนุกสนาน เนื่องจากจะต้องขี่และทรงตัว ในขณะที่มีความเร็วที่ทำให้รู้สึกตื่นเต้นเมื่อทรงตัวได้ดี เช่น ในคนที่ฝึกหัดจักรยานใหม่ๆ หรือการทรงตัวขณะขี่ช้า นอกจากนั้นการขี่จักรยานท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ยังไปการทัศนศึกษาไปในตัวด้วยเช่นกัน

2.เกิดความรักสามัคคีในหมู่คณะ จักรยานเป็นกีฬาที่ทำให้เกิดความรักในหมู่คณะ เช่น ชี้อัจฉริยะเพื่อรวมพลังเพื่อการกุศล การช่วยงานสังคม การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจับกลุ่มขี่จักรยาน เพื่อการออกกำลังกายตามสวนสาธารณะ

3.มีวินัยในตัวเอง ผู้ขี่จักรยานและผู้ที่เกี่ยวข้องจักรยานจะต้องมีวินัยในตัวเองสูง การฝึกซ้อมตรงเวลา การรักษาสภาพร่างกายเมื่อต้องฝึกซ้อมให้พร้อมอยู่เสมอ การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ แต่งกายให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรม การฝึกนิสัยให้สวมใส่หมวกป้องกันศีรษะ ลดการเกิดอุบัติเหตุ การรักษากฎจราจรในการขี่และการใช้เส้นทางร่วมกัน (ธนพล แก้ววงษ์ ,2552)

5.แนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรมนักท่องเที่ยวกับสภาพแวดล้อม

องค์ประกอบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ข้อ คือ

1.เป้าหมาย หมายถึง พฤติกรรมนักท่องเที่ยวทุกๆ พฤติกรรมจะต้องมีเป้าหมายในการกระทำ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ต้องการเกียรตินิยม โดยการแสดงให้เห็นว่าตนเดินทางท่องเที่ยวโดยที่สภาพแวดล้อมในสถานที่ที่ตนเดินทางยังคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบนิเวศอยู่

2.ความพร้อม หมายถึง ความมีวุฒิภาวะและความสามารถในการทำกิจกรรมเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวกลุ่มที่รักการผจญภัย นิยมการปีนเขา ปีนหน้าผา ซึ่งจะต้องมีความพร้อมทั้งสภาพร่างกายและจิตใจจึงจะสามารถทำกิจกรรมนั้นได้

3.สถานการณ์ หมายถึง เหตุการณ์หรือโอกาสที่เอื้ออำนวยในการเลือกทำกิจกรรมเพื่อที่จะตอบสนองความต้องการ เช่น การท่องเที่ยวตามหมู่เกาะ ควรกระทำในยามคลื่นสงบ

4.การแปลความหมาย หมายถึง วิธีการคิดแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่พอใจมากที่สุด สถานการณ์หนึ่งๆ เช่น เวลาเที่ยงตรงเป็นเวลาที่น่าท่องเที่ยวสมควรหยุดพักรับประทานอาหารกลางวัน

5.การตอบสนอง หมายถึง การตัดสินใจกระทำกิจกรรมที่ตนได้ตัดสินใจเลือกแล้ว เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ เช่น นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะท่องเที่ยวในช่วงวันหยุด ดังนั้น นักท่องเที่ยวจะต้องวางแผนการเดินทาง และดำเนินการล่วงหน้า ตั้งแต่การกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว การเดินทาง การจองที่พัก เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง

6.ผลลัพธ์ที่ตามมา หมายถึง ผลจากการกระทำต่างๆ อาจได้ผลตามที่คาดไว้หรือตรงกันข้าม เช่น นักท่องเที่ยวได้มีการกำหนดการเดินทางเพื่อมาพักผ่อนวันหยุดในประเทศไทย แต่ในช่วงนั้นเกิดการชุมนุมที่สนามบิน ทำให้สนามบินต้องปิดทำการ เครื่องบินไม่สามารถลงจอดได้ มีผลลัพธ์ที่ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถบรรลุผลตามที่คาดหมายไว้ได้

7.ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่กระทำลงไปไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ จึงต้องกลับมาแปลความหมาย ไตร่ตรอง เพื่อเลือกหาวิธีใหม่มาตอบสนองความต้องการ หรืออาจจะล้มเลิกความต้องการไป เพราะเห็นเป็นสิ่งที่เกินความสามารถ เช่น การก่อวินาศกรรมที่เมืองมุมไบ ประเทศอินเดีย ทำให้นักท่องเที่ยวที่ตั้งใจในการเดินทาง หรืออาจเปลี่ยนเส้นทางไปสถานที่อื่นที่มีความปลอดภัยกว่า

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวถูกกำหนดจากสิ่งกระตุ้น ความปรารถนา ความต้องการและความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ในสังคมที่มีต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่

1.สิ่งกระตุ้นในการเดินทาง เช่น สิ่งต่างๆ ที่กระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การแนะนำจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทนำเที่ยว หน่วยงานรัฐบาล

2.ข้อกำหนดของบุคคลในสังคม เป็นลักษณะของข้อบังคับในการตั้งวัตถุประสงค์ของการเดินทางของนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างกัน

3.การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบภายนอก กำหนดความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการให้บริการของผู้ประกอบการ ภาพพจน์ของแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักท่องเที่ยว ข้อจำกัดทางด้านราคาและเวลา เป็นต้น

5.2. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน

กิจกรรมหรือพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการสร้างและการผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มการทำกิจกรรมการวางแผนงานและการร่วมกันสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในชุมชนโดยการลดปัญหาและความต้องการร่วมกันของคนในชุมชนให้เป็นไปตามความปรารถนาในทางเดียวกันและก่อให้เกิดผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่มากที่สุด

การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบอื่นๆ เนื่องจากผู้คนในชุมชนจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อการพัฒนาและปรับปรุงโดยตรงความหมายของชุมชนสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงถนนเพื่อการท่องเที่ยวนี้ประกอบด้วย ผู้ที่อยู่อาศัยโดยรอบเส้นทางและสถานที่ท่องเที่ยวผู้ดำเนินการสถานที่ท่องเที่ยว เจ้าของสถานที่ท่องเที่ยว หน่วยงานราชการและเอกชนที่อยู่โดยรอบเส้นทางและสถานที่ท่องเที่ยวหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบเส้นทางนั้นๆรวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมสถานที่เหล่านั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจะทำให้ผู้วางแผนทราบความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างรอบด้านซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางอีกทั้งเป็นการประสานความร่วมมือและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันที่มีต่อโครงการด้วย

1.ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว

ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การบริการพื้นฐานต่างๆที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวซึ่งมีอยู่ในพื้นที่นั้นๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการเช่น ระบบไฟฟ้าประปาสถานพยาบาลสถานีตำรวจ ศูนย์บริการผู้มาเที่ยว ที่นั่งพักผ่อนรอพบกลุ่มผู้มาเที่ยวห้องน้ำสาธารณะ ถึงขยะ ป้ายบอกทางร้านอาหาร เป็นต้นสถาบันวิจัยใหม่คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองจากนวัตกรรมการท่องเที่ยวไทย . 2550: เล่มที่ 12) ได้กล่าวไว้ว่า “น้ำไหลไฟสว่างทางดี” เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและบ่งบอกถึงความสำคัญของระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการหรือที่เรียกว่า “โครงสร้างพื้นฐาน” ของชุมชน

2.ระบบโครงสร้างพื้นฐาน

ระบบโครงสร้างพื้นฐานหมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆได้แก่ถนนสะพานทางเดินเท้าชลประทาน ระบบไฟฟ้าโทรคมนาคมที่เทศบาล ตำบลให้บริการแก่ประชาชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจที่ต้องหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคตการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นมีดังนี้

- การมีถนนโครงข่ายเชื่อมระหว่างชุมชนในเขตเทศบาลและตำบลข้างเคียงเพื่อใช้ในการขนส่งและสัญจรติดต่อกันในด้านอื่นๆ
- การมีสะพานสำหรับข้ามแม่น้ำลำคลองอย่างเพียงพอ
- การมีทางเท้าให้ประชาชนเพื่อความปลอดภัยในการสัญจรทางเท้า
- การมีระบบชลประทานอย่างเพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม
- การมีระบบไฟฟ้าที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะที่เพียงพอเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- การมีระบบประปาที่สะอาดปลอดภัยและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค
- การมีระบบโทรคมนาคมที่ทั่วถึงและเพียงพอสำหรับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ทันต่อข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันและอนาคต

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเอื้ออำนวยความเป็นอยู่ที่ดีและประโยชน์สุขของสังคม ตามนโยบาย และแผนพัฒนาที่ปรับเปลี่ยนโดยมูลเหตุจากปัจจัยภายในและนอกประเทศ อาทิวิกฤติเศรษฐกิจ ภัยพิบัติ และตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบำรุงรักษา หรือขยายขีดความสามารถ โครงสร้างพื้นฐานเดิมให้ใช้งานได้และเกิดประโยชน์สูงสุด โครงสร้างพื้นฐานในอนาคตต้องมุ่งใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และยั่งยืน

3. สาธารณูปโภค (Public Utilities)

การประกอบ การ เพื่อ ประโยชน์ แก่ ประชาชน ทั่วไป เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรคมนาคม ถนน รถไฟ สาธารณูปการ (Public Facilities) โดยประเภทของงาน สาธารณูปโภคแบ่งได้ดังนี้

-ด้านระบบไฟฟ้าเป็นงานบริการด้านวิศวกรรมสร้างโครงข่ายวางระบบไฟฟ้า ให้ประชาชนได้ใช้ถึงบ้าน

-ด้านระบบน้ำประปาเป็นงานบริการด้านน้ำเพื่อให้ใช้ได้อย่างทั่วทุกพื้นที่

-ด้านโทรคมนาคมเป็นการสร้างโครงข่ายด้านสื่อสารเพื่อความสะดวกติดต่อสื่อสารต่อกัน

-ด้านถนนเป็นงานด้านคมนาคมเพื่อความสะดวกในการไปมาหาสู่กันและการขนส่งสินค้า

-ด้านรถไฟเป็นงานบริการด้านคมนาคมขนส่งอีกด้านหนึ่ง

4. สาธารณูปการ

บริการเพื่อสาธารณะ ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรของรัฐ หรือเอกชน โดยการควบคุมของรัฐบาลซึ่งได้แก่บริการในเรื่องเคหะ การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การอนามัยความปลอดภัยสันติภาพการ และบริการอื่น ๆ ตามความต้องการของประชาชนและเป็นกิจการที่ไม่หวังผลกำไรโดยประเภทของสาธารณูปการมีหลาย ประเภทและชนิด ซึ่งพอจะสรุปผลได้ดังนี้

-การบริการ ได้แก่ ศาล ศาลากลางเทศบาล สถานที่ราชการอื่น ๆ เช่น ที่ทำการไปรษณีย์ สำนักงานแรงงาน

-วัฒนธรรมได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม โรงละคร ห้องฟ้่าจำลอง

-การศึกษาได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย

-การอนามัย ได้แก่ โรงพยาบาลสถานอนามัย ศูนย์สาธารณสุข

-เคหะการ ได้แก่ โครงการเคหะการ

-สันติภาพได้แก่ สวนสาธารณะสนามกีฬา

5.3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Facility) หมายถึงบริเวณพื้นที่และโครงสร้างหรือ สิ่งปลูกสร้างต่างๆที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ที่กำหนดให้มีแนวทางการดำเนินงานการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1 มีป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งถนนหลัก ถนนสายรองเป็นระยะรวมทั้งทำป้ายบอกชื่อสถานที่ ชื่อพันธุ์ไม้ และจัดให้มีที่พักริมทาง

2 จัดที่พักให้มีความสะอาดเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก สามารถที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

3 มีสถานที่ประกอบอาหารเป็นสัดส่วน สะอาดถูกสุขลักษณะจัดให้มีการแยกขยะมี บ่อน้ำทิ้ง มีการควบคุมแมลงรบกวนและแมลงนำโรคที่ถูกต้อง

4 วางแผนจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและจัดทำทะเบียนสมาชิกที่มีความพร้อมในการให้บริการ โดยมีการอบรม ศึกษาดูงานเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชน

5 จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยวด้านการแนะนำสถานที่ทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวชุมชน

สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึง เป็นสรรพสิ่งทีรองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัยแบ่งได้เป็น2 ประเภทใหญ่ๆ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางที่เข้ามาเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะประกอบด้วย2 ประเภท คือการอำนวยความสะดวกด้านการเข้าออกประเทศได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง การตรวจตราหนังสือเดินทาง การตรวจค้นสิ่งของติดตัว การต่อวีซ่า และการให้บริการท่องเที่ยว เป็นการอำนวยความสะดวกในระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิงบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อมเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยวรัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชนของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวันส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือผลพลอยได้ประกอบด้วย 3 ด้านคือ

2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในความเป็นอยู่และส่งผลเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้าการประปาการคมนาคมการสุขภาพการศึกษา และการสาธารณสุขเป็นต้น

2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัยเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกายทรัพย์สินและการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและความเดือดร้อนต่างๆที่จะเกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม ปล้นจี้ชิงทรัพย์ การก่อความไม่สงบและความปลอดภัยจากบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อเพิ่มความความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวเช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงามและการบริการรักษาพยาบาล เป็นต้น

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาคเพื่อเตรียมความพร้อมประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้อำนาจความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม

6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(อิรนันท์ วัฒนโยธิน,นุชากร คงยะฤทธิ และคณะ,2560) จากการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพระบบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความสอดคล้องของศักยภาพ ความต้องการ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหน่วยงานภาครัฐ/เอกชนผู้ประกอบการ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาศักยภาพระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวที่ตีมากขึ้น โดยสอบถามข้อมูลจากนักท่องเที่ยว จำนวน 400 ชุด และสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน และผู้ประกอบการ จำนวน 12 ราย ซึ่งมีพื้นที่ 6 อำเภอ คือ อำเภอกำแพงแสน อำเภออัมพวา อำเภอสามพราน อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอลำลูกกา พบว่า จากการแจกแบบสอบถามนักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นมาก 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการไหลทางกายภาพ ($\bar{x} = 3.58, S.D.=0.875$) ด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.50, S.D.= 0.899$) ด้านสิ่งดึงดูดใจ ($\bar{x} = 3.47, S.D.= 0.910$) ด้านประสบการณ์/กลับมาเที่ยวซ้ำ ($\bar{x} = 3.47, S.D.= 0.924$) ด้านการไหลทางข้อมูลข่าวสาร ($\bar{x} = 3.45, S.D.= 0.891$) และด้านสถานที่ ($\bar{x} = 3.45, S.D.=0.878$) ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ การไหลทางการเงิน ($\bar{x} = 3.35, S.D.=0.841$)และด้านการให้บริการ ($\bar{x} = 3.08, S.D.=0.749$) ตามลำดับ และจากการประเมินศักยภาพโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกด้านการไหลทางกายภาพ รองลงมาด้านบุคลากร ในส่วนของผู้ประกอบการนั้นต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริม พัฒนาคู่มือด้านการให้บริการ และในส่วนของหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ให้ความสำคัญด้านการไหลทางกายภาพ อย่างไรก็ตามมีการพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบศักยภาพโลจิสติกส์การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกับผู้ประกอบการมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน แต่จะสอดคล้องกับหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ทั้งนี้เนื่องจากอาจจะมองประเด็นประโยชน์ที่ส่วนงานนั้น จะได้รับเป็นลำดับแรก จึงทำให้มองประเด็นแตกต่างกัน

(โชติพงษ์ บุญฤทธิ, อมรรัตน์ บุญสว่าง, และคณะ,2559) การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางจักรยานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการศึกษาปัญหาและพฤติกรรมการใช้เส้นทางจักรยานต้นแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวที่ชุมชนต้องการและนำเสนอรูปแบบเส้นทางจักรยานสำหรับส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาในรูปของอินโฟกราฟิก (infographic) และสารคดีเพื่อนำไปสู่การศึกษาความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อด้านแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยการสำรวจการสัมภาษณ์เชิงลึกและการใช้แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และนำมาสรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะของงานวิจัยจากการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาและพฤติกรรมการใช้เส้นทางจักรยานในเขตเทศบาลนครสงขลาในนั้นนักปั่นจักรยานส่วนใหญ่มีปัญหาความไม่ปลอดภัยของเส้นทางจักรยานมากที่สุดรองลงมามีปัญหาเกี่ยวกับความไม่ต่อเนื่องของเส้นทางจักรยานความไม่ชัดเจนของป้ายบอกทางเส้นทางจักรยานสภาพพื้นผิวถนนไม่เหมาะสำหรับการปั่นจักรยานมีสิ่งรบกวนบรรยากาศบ้างเล็กน้อยสภาพอากาศไม่เหมาะสำหรับการปั่นจักรยานและเส้นทางจักรยานปั่นจักรยานไม่มีความดึงดูดใจเป็นปัญหาที่อยู่ในระดับเล็กน้อยที่สุด การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทำ ณ จุดจอดพัก คือการพูดคุยรองลงมาคือการถ่ายรูปและการรับประทานอาหาร 2) การศึกษาต้นแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวที่ชุมชนต้องการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าพ.ศ. 2559 จังหวัดสงขลามีนโยบาย"สงขลามาสนุก" สนับสนุนปั่นจักรยานสนุกได้ทั้งปีในด้านการจัดการควรมีบุคลากรที่สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวด้วยจักรยานโครงสร้างพื้นฐานเลนจักรยานป้ายชี้ทางและควรมีกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีให้แหล่งท่องเที่ยวด้วยในส่วนองภาคธุรกิจเกี่ยวกับโรงแรมควรให้ความสะดวกเกี่ยวกับสิทธิพิเศษเกี่ยวกับที่พักอาหารและให้ข้อมูลเส้นทางปั่นเข้าถึงนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมากขึ้น 3) การนำเสนอข้อมูลรูปแบบเส้นทางจักรยานที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาซึ่งได้จากการศึกษาปัญหาและต้นแบบเส้นทางจักรยานที่ชุมชนต้องการประกอบด้วยนำเสนอข้อมูลดังนี้คือแผนภาพอินโฟกราฟิก (infographic) เส้นทางจักรยาน 3 เส้นทางได้แก่ (1) บ้านป่าเปรม – สวนสองทะเล – ศาลาไท, (2) บ้านป่าเปรม – หาดชลาทัศน์ – แก้วเส้ง – ถนนไทรบุรี , (3) บ้านป่า

เปรม – ถนนนางงาม – ถนนนครใน – ถนนนครนอกและสารคดี “Let's Ride in Songkhla” 4) การศึกษาความพึงพอใจที่นักท่องเที่ยวมีต่อต้นแบบเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลนครสงขลาพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านความแตกต่างทางลักษณะภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมมากที่สุดรองลงมาคือสถานที่ตั้งซึ่งอยู่ติดกับทะเลอ่าวไทยมีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆทางการท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงจุดหมายปลายทางด้วยยานพาหนะประเภทต่างๆสิ่งที่ควรปรับปรุงเพื่อดึงดูดใจกลุ่มนักท่องเที่ยวมากขึ้นได้แก่การประชาสัมพันธ์ต้องกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆได้อย่างทั่วถึงและปรับปรุงภาพลักษณ์ที่ดีในสายตานักท่องเที่ยวต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ที่มีประสิทธิภาพโดยภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเส้นทางจักรยานในระดับมาก (4.02)

(เอราวัณ โปธิสุตานันท์ ,2557) การศึกษาเรื่องแนวทางการจัดทำเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเทศบาลตำบลบางคล้า พฤติกรรมและความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในพื้นที่ เพื่อเสนอแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยวและเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวอย่างละ 100 คน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าปัญหาของเทศบาลบางคล้า 1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณเทศบาลตำบลบางคล้า เขตเทศบาลตำบลบางคล้าจังหวัดฉะเชิงเทราพบว่าผังเมืองรวมเมืองบางคล้ามีทำเลที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มีสภาพธรรมชาติและวิถีชีวิตที่หลากหลาย และจากการที่มีพื้นที่เกษตรกรรมกระจายอยู่ทั่วไป ดังนั้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม โดยแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงได้แก่ ตลาดน้ำบางคล้า เกาะลัด วัดโพธิ์บางคล้า พระสถูปพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นต้น 2.ควรมีการจัดรูปแบบเส้นทางจักรยานให้สอดคล้องกับพื้นที่เพราะพื้นที่ที่มีการเดินทางหนาแน่นมากที่สุดเป็นพื้นที่บริเวณพาณิชย์กรรม และพื้นที่ท่องเที่ยวตลาดน้ำและเกาะลัด ในปัจจุบันถนนสามารถรองรับปริมาณจราจรที่มีอยู่ได้ แต่หากในอนาคตมีการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของการท่องเที่ยว อาจทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดได้ เนื่องจากถนนไม่สามารถขยายได้เพราะมีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนเต็มพื้นที่บริเวณสองข้างทางแล้ว จึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดี และทางด้านการท่องเที่ยวยังขาดการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ให้ได้มาตรฐาน 3.ควรมีจัดระบบบริหารจราจรบริเวณพื้นที่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ อาทิ ตลาดน้ำบางคล้า วัดโพธิ์บางคล้า ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน และ ฯลฯ และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว อาทิ ที่จอดรถ ระบบป้าย ห้องสุขา เป็นต้น ควรมีการประชาสัมพันธ์ พัฒนากิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ

(พนกฤษ อุดมกิตติ ,2556) การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่เขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เขตตลิ่งชันเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์และพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบันและมรดกทางวัฒนธรรมที่หลากหลายทั้งทรัพยากรวัฒนธรรมประเภทวัดตลาดน้ำชุมชนชาวสวนและพิพิธภัณฑ์ที่มีคุณค่าทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ศิลปะหรือเทคนิคจิตวิญญาณ(ความเชื่อ/ความศรัทธา) และคุณค่าต่อวิถีชีวิตชุมชนรวมทั้งมีการจัดการการท่องเที่ยวของตลาดน้ำที่ดีมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง นอกจากนี้จากการสำรวจเส้นทางและการศึกษาการท่องเที่ยวโดยจักรยานในพื้นที่เขตตลิ่งชันที่ผ่านมาพบว่ามีเส้นทางภายในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสูงสามารถเข้าถึงวิถีชีวิตชาวสวนได้ดังนั้นพื้นที่นี้จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาเป็นเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวได้แต่มีปัญหาคือการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมมีการใช้ทรัพยากรวัฒนธรรมอย่างไม่ทั่วถึง

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาการจัดการเส้นทางจักรยานเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตตลิ่งชันต้องคำนึงถึงการใช้ทรัพยากร วัฒนธรรมในพื้นที่ให้ทั่วถึงด้วยโดยใช้ตลาดน้ำตลิ่งชันตลาดน้ำคลองลัดมะยมตลาดน้ำวัดสะพานตลาดน้ำวัดตลิ่งชัน และชุมชนชาวสวนวัดจำปาเป็นศูนย์กลางการบูรณาการการท่องเที่ยวด้วยจักรยานอันจะกระจายตัวทุกพื้นที่เขตตลิ่งชันซึ่งจุด บริการเหล่านี้ล้วนมีทรัพยากรวัฒนธรรมโดยรอบและมีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรและศักยภาพทางด้านการ ท่องเที่ยวอยู่แล้วหากแต่ต้องมีการจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการ ประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างมีระบบเพื่อการท่องเที่ยวที่ดีและยั่งยืน

(ณัฐพันธุ์ เตชะพันธุ์, 2556) การศึกษาแนวทางการพัฒนาโซ่อุปทานการท่องเที่ยวของ ดอยฮาง กรณีศึกษาดอยฮาง ตำบลดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาห่วงโซ่อุปทานการท่องเที่ยวของดอยฮาง โดยศึกษา ประสิทธิภาพโซ่อุปทานการท่องเที่ยวของดอยฮาง โดยใช้เกณฑ์วัดประสิทธิภาพด้าน Physical Flow และ Information Flow เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาของโซ่อุปทานการท่องเที่ยวของดอยฮาง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย การศึกษานี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าเบื้องต้น วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์นั้นใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างจากภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 4 ราย ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีการ ในการเก็บข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการอธิบาย บรรยาย เพื่อที่จะได้มาเพื่อความจริง

ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพโซ่อุปทานการท่องเที่ยวของดอยฮาง ซึ่งประกอบด้วย มิติทั้ง 6 มิติของ ประสิทธิภาพดังนี้ (1)ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ดี (2)ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง (3)ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง (4)ด้านที่พักแรมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (5)ด้านกิจกรรมอยู่ใน เกณฑ์ดี และ(6)ด้านบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง อย่างไรก็ตามดอยฮางยังต้องมีการปรับปรุง หลายจุด เช่นให้มีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวภายในดอยฮาง โดยให้มีการติดป้ายบอกทางเข้าไปยังแหล่ง ท่องเที่ยว เพิ่มป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ อีกทั้งควรมีการพัฒนาปรับปรุงในด้านเส้นทางคมนาคมให้สามารถเข้าถึงได้ง่าย และควรปรับปรุงในเรื่องการประสานงานระหว่างองค์กรภายในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวของ ดอยฮางเป็นที่สนใจและเป็นที่ยอมรับในวงกว้างมากขึ้นต่อไป

(เกกิงศักดิ์ ชัยชาญ, 2555) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในปัจจุบันอำเภอวังน้ำ เขียวจังหวัดนครราชสีมาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุงยกระดับความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น สอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่มคือนักท่องเที่ยวชุมชนผู้ประกอบการและผู้นำชุมชนในตำบลวังน้ำเขียวตำบลไทย สามัคคีตำบลอุดมทรัพย์ตำบลวังหมีตำบลระเริงรวม 5 พื้นที่รวมทั้งสิ้น 570 ตัวอย่างผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวพึง พอใจปานกลางต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวในปัจจุบันในภาพรวมในรายด้านส่วนใหญ่พึงพอใจน้อยถึงปาน กลางโดยด้านการไหลทางกายภาพได้รับความพึงพอใจต่ำสุดในระดับน้อยเนื่องจากมีรายการย่อยของด้านถึง 5 รายการ ได้รับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุดได้แก่ระบบขนส่งมวลชนความปลอดภัย ณ สถานีขนส่งการเดินทางท่องเที่ยวโดย ขนส่งมวลชนความร่วมมือของบริษัททัวร์และการเดินทางในกรณีฉุกเฉินและเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่นำมาสู่การกลับมาเที่ยวซ้ำพบว่าความพึงพอใจ ต่อองค์ประกอบเกือบทุกด้านมีความสัมพันธ์ต่อการกลับมาเที่ยวซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับกลุ่ม ชุมชนเห็นว่าการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทำให้มีการพัฒนาชุมชนหลายด้านและมีความพึงพอใจต่อการจัดการโลจิสติกส์การ ท่องเที่ยวในระดับปานกลางกลุ่มผู้ประกอบการพึงพอใจในระดับมากกลุ่มผู้นำชุมชนเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปาน กลางความคิดเห็นด้านความพร้อมและแนวทางการพัฒนาการจัดการโลจิสติกส์การท่องเที่ยวให้ดีขึ้นกลุ่มต่างๆมีความเห็น ว่ามีความพร้อมระดับหนึ่งและให้ข้อเสนอแนะไปในทางเดียวกันได้แก่การทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวได้ ง่ายสะดวกรวดเร็วและปลอดภัยการรวมกลุ่มของบุคคลหรือหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่และบทบาทต่างๆกันการจัดการ ประชุมประชาคมด้านโลจิสติกส์ทั้งในและนอกชุมชนการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดเวลาที่มีหน่วยงานที่มีหน้าที่ รับผิดชอบด้านนี้โดยตรงและมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ